

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSETETI – ILMIY VA PEDAGOGIK YUKSAK KADRLAR TAYYORLAYDIGAN OLIY O'QUV YURTI

Abulqosimova Dildora

Qarshi davlat universiteti

Tarix fakulteti 1-kurs magistranti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10532831>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 10-January 2024 yil

Ma'qullandi: 15- January 2024 yil

Nashr qilindi: 19- Januay 2024 yil

KEY WORDS

Ilm-fan, muassasa, ilmiy-tadqiqot, gazetalar, tadqiqot va ta'lim-tarbiya.

ABSTRACT

Ushbu maqolada Samarqand davlat universitetining turli sohalarda, jumladan, fan va pedagogika sohasida mamlakatimiz taraqqiyotiga qo'shgan hissasi aks ettirilgan.

Samarqand davlat universiteti nafaqat O'zbekistonda, jahonning ko'plab mamlakatlarida ham mashhur qadimiy va mumtoz oliy ta'lim muassasasidir. Oliy ta'lim muassasamizning rasman tashkil topishi 1927-yil bilan belgilansada, uning shakllanishi va oliy ta'lim maqomiga ega bo'lishi ilm-fan va ta'lim, san'at va madaniyat durdonalari, arxitektura-qurilish inshootlari bilan jahonga mashhur bo'lgan Temuriylar davri, xususan, Ulug'bek akademiyasining boy tarixi va yutuqlari bilan uzviy bog'liq.

Mirzo Ulug'bek, Qozizoda Rumiy, Ali Qushchi, G'iyosiddin Koshiy, Alisher Navoiy, Abdurahmon Jomiy kabi buyuk avlodlarimiz Samarqandda ma'rifat va madaniyatni yuksaltirgan va jahon tamadduni tamal toshlari qo'yganliklari, ularning boy meroslari asosida bugungi oliy ta'lim muassasalari tashkil topganidan g'ururlanamiz. Ana shunday oliy ta'lim muassasalaridan biri - Samarqand davlat universiteti o'zining uzoq yillik faoliyati davrida O'zbekistonimiz xalq xo'jaligiga minglab mutaxassislar va oliy malakali kadrlar tayyorlab berdi¹. Qadimiy Samarqand shahrida joylashgan Samarqand davlat universiteti ilmiy va pedagogik kadrlar tayyorlashga sodiqligi bilan tanilgan nufuzli oliy o'quv yurtidir. 1927-yilda tashkil etilganidan beri boy tarixga ega bo'lgan universitet O'zbekiston akademik landshaftini shakllantirishda muhim rol o'ynadi.

1994-1995-yillarda Samarqandda bir qator o'zgarishlar yuz berdi. Jumladan, 1994-yil 23-mayda Registon maydonida Qozog'izton kunlari katta tantana tarzida o'tkazildi. Shuningdek, 1995-yil 4-iyul kuni Samarqandda Markaziy Osiyo tadqiqotlari xalqaro instituti ochildi. Institut ochilishi bilan bog'liq seminarda YUNESKOning bosh direktori Federiko Mayor hamda Xitoy, Hindiston, Eron, Pokiston, Rossiya, Turkiya, Janubiy Koreya, Fransiya, Qirg'iziston, Tojikiston vakillari ishtirok etishgan. Ushbu nufuzli seminarda Federiko Mayor

¹ Samarqand viloyati hokimligi arxivi. 1-fond, 1- ro'yxat, 410-yig'ma jild, 47-b.

“Jahon Samarqandni, Samarqand jahonni kashf etdi”² deya soʻzlaydi. Ayni vaqtda Samarqand davlat universitetining professor-oʻqituvchilari yuqori malakali va tajribali mutaxassislardan iborat boʻlib, ular oʻz talabalariga bilim berish va intellektual salohiyatini yuksaltirishga xizmat qiladi. Ular qiziqarli va interaktiv taʼlim muhitini yaratish uchun zamonaviy oʻqitish uslub va usullaridan foydalanadilar. Universitet, shuningdek, oʻz professor-oʻqituvchilari va talabalarini oʻrtasida tadqiqot va ilmiy faoliyatni ragʻbatlantiradi, bunda izlanish va intellektual qiziqishni uygʻotadi³.

Mustaqillik yillarida universitet talabalaridan 19 nafari Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti nomidagi davlat stipendiyalari, 98 nafari esa atoqli shaxslar nomidagi davlat stipendiyalarini, 9 nafar talaba esa “Zulfiya” nomidagi davlat mukofoti olishga sazovor boʻlishgan. 7 nafar talabalarimiz jahon chempioni, 57 nafar talabalar Osiyo chempioni, 170 nafardan ortiq talabalar Oʻzbekiston chempioni, 300 nafardan ortiq talabalar universitada chempion va sovrindorlar boʻlishgan.

Samarqand Davlat Universiteti tarkibida 3 mln. dan ortiq ilmiy va oʻquv adabiyotlari, jumladan, 15000 ga yaqin nodir kitob va sharq qoʻlyozmalari mavjud boʻlgan kutubxona hamda 3 ta akademik lisey, 4 ta muzey, 1 ta oranjereya, 2 ta noyob qurilma faoliyat yuritmoqda.

Taʼlim-tarbiya jarayonini muntazam ishlashini taʼminlash maqsadida “Samarqand Davlat Universiteti ilmiy axborotnomasi”, Ilmiy-uslubiy jurnali va “Samarqand universiteti” gazetasi davriy ravishda chop etilmoqda, oʻquv va ilmiy adabiyotlarni taxrir va nashr qiluvchi bosmaxona ishlab turibdi.

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni bilan tasdiqlangan “Oʻzbekiston Respublikasi oliy taʼlim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida belgilangan vazifalar ijrosini bosqichma-bosqich taʼminlash hamda Samarqand davlat universitetini ilmiy-texnologik va ijtimoiy rivojlantirish, raqobatbardosh ilmiy va pedagogik kadrlar tayyorlash, flagman oliy taʼlim muassasasi darajasiga olib chiqish” toʻgʻrisidagi farmoni muhim hamiyat kasb etdi va taʼlim sohasidagi doimiy rivojlantirishga doim eʼtibordaligi quvonarlidir.⁴

Universitetning ilmiy izlanishlarga sodiqligi uning zamonaviy ilmiy-tadqiqot muassasalari va laboratoriyalarida yaqqol namoyon boʻladi. Ushbu muassasalar talabalar va professor-oʻqituvchilarni oʻz sohalarida ilgʻor tadqiqotlar olib borishlari uchun zarur resurslar bilan taʼminlaydi. Universitet, shuningdek, fanlararo tadqiqot va innovatsiyalarni ilgari surish uchun boshqa ilmiy muassasalar va sanoat hamkorlari bilan hamkorlik qiladi.

Samarqand davlat universitetida ilmiy izlanishlar bilan bir qatorda maktabdan tashqari mashgʻulotlarga ham, talabalarning har tomonlama rivojlanishiga ham katta eʼtibor qaratilmoqda. Universitet turli qiziqish va sevimli mashgʻulotlariga javob beradigan keng koʻlamli talabalar klublari va tashkilotlarini taklif etadi. Bu toʻgaraklar oʻquvchilarda yetakchilik qobiliyatini rivojlantirish, jamoat ishlarida qatnashish, madaniy va sport tadbirlarida ishtirok etish imkonini beradi.

Bundan tashqari, Samarqand davlat universiteti xalqarolashtirish va global hamkorlikka sodiqligidan faxrlanadi. Universitet xalqaro hamkorlik va hamkorlikni faol

² Samarqand davlat universiteti gazetasi.

³ Samarqand davlat hokimligi arxividan. 1-fond, 1- roʻyxat, 410-yigʻma jild, 47-varaq.

⁴ <https://www.lex.uz>. Oʻzbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari maʼlumotlari milliy bazasi.

rivojlantiradi, dunyoning taniqli universitetlari bilan talabalar va professor-o'qituvchilar almashinuvini osonlashtiradi. Bu tashabbuslar nafaqat talabalarning akademik tajribasini oshiribgina qolmay, balki madaniyatlararo tushunish va fikr almashishga ham hissa qo'shadi.

Samarqand davlat universiteti O'zbekistonda ta'lim va ilm-fan sohalarida olib borilayotgan islohotlarning faol ishtirokchisi, ta'lim-tarbiya jarayonini uyg'unlashtirish, tayyorlanadigan mutaxassis kadrlarning raqobatbardoshligini oshirish, ilg'or pedagogik texnologiyalarni joriy qilish, ilmiy tadqiqotlarni ustivorligi va dolzarbligini ta'minlash ishlarida tashabbuskorlik ko'rsatayotgan maskandir.

Xulosa qilib aytganda, Samarqand davlat universiteti O'zbekistonda ilmiy-pedagogik iste'dodni tarbiyalashda ilm-fan yo'nalishi bo'lib kelmoqda. Sifatli ta'lim, tadqiqot va har tomonlama rivojlanishga intilishi bilan universitet mamlakatning bo'lajak yetakchilari va innovatorlarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynashda davom etmoqda.

Foydalanilgan manba va adabiyotlar ro'yxati:

1. Sh.M.Mirziyoyev. "Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz". Toshkent: O'zbekiston, 2016 yil. B-6.
2. Samarqand davlat universiteti ilmiy axborotnomasi.
3. Samarqand davlat universiteti gazetasi.
4. Samarqand davlat hokimligi arxividan. 1-fond, 1-ro'yxat 410-yig'ma jild, 47-varaq.
5. <https://www.lex.uz>. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi

INNOVATIVE
ACADEMY